

Наименование на учебния курс: Археология на българските земи

Преподавател: доц. д-р Стоян Попов

АНОТАЦИЯ:

Програмата по Археология на българските земи предвижда обучение в един семестър (45 ч.) и е организирана като въведение в археологията на българските земи. Разглеждат се основните периоди и археологически дялове: праистория, тракийска археология, гръцка колонизация, елинистическа, римска и късноантична археология, периодите на Първо и Второ българско царство, като курсът завърша до XV в. Основна цел е запознаването с емпиричния археологически материал за съответния период. На кратко се разглеждат всички характерни аспекти от материалната култура, архитектурата, изкуството и религиозния живот за съответните епохи.

БИБЛИОГРАФИЯ:

Акрабова-Жандова, Ив. Преславската рисувана трапезна керамика. В: Преслав, 2. София, 1976.

Алексиев, Й. Бележки за ранната история на търновските манастири. В: Сб. В чест на проф. Веселин Бешевлиев. В. Търново, 1993.

Ангелов, Н. Патриаршеският комплекс на Царевец XII-XIV в. В: Царевград Търнов. Т. 3. София, 1980.

Ангелов, Н. Царският дворец и Патриаршията на Царевец. В: Царствуваният град Търнов, София, 1985.

Антонова, В. Шумен и Шуменската крепост. Шумен, 1995.

Аполония, С., 1963.

Археология на българските земи, том. 1-3, София, 2004, 2007, 2009.

Балабанов, П., Бояджиев Ст., Тулешков Н. Крепостното строителство по българските земи. София, 2000.

Балканска, А. Тиризис и проблемът за тракийския град. – ГСУ ИФ, 77, 2, 1985, 32-38.

Бараков, В., Градът на Второто българско царство. Проучвания, постижения, перспективи. – В: Проф. Станчо Ваклинов и средновековната българска култура. В. Търново, 2005.

Бараков, В., Град и крепост през Второто българско царство. – Археология, 1-4, 2005.

Бешевлиев, В. Гръцката колонизация на Беломорието в древността. – Беломорски преглед I, 1942, 157-177.

Блаватская, Т.В. Западнопонтийские города в VI-I вв. До н.э. М., 1952.

Брашинский, И.Б. За икономическите връзки на гръцките градове от югозападното Черноморие в предримската епоха. – Археология, 1970, 2, 7-19.

Бобчев, С. История на архитектурата през средните векове. София, 1963.

Божков, Ат., Търновска средновековна художествена школа. С., 1985 г.

Бонев, Ал. Тракия и Егейския свят през втората половина на II хилядолетие пр.н.е., Р. и Пр. XX, 1988.

Бонев, Ал. Датировка на златното съкровище от Вълчитрън (шестнадесет години по-късно). – Археология, 2000, 3-4, 1-4.

Бонев, Ст., За архитектурния облик на прабългарските езически храмове. В: Проблеми на прабългарската история и култура, 1. София, 1989.

Бояджиев, Ст. Българската архитектура през VII-XIV в. Т. 1. Дохристиянска архитектура. С., 2008.

Буюклиев, Хр. Тракийският могилен некропол при Чаталка, Старозагорски окръг. – РП XVI, 1986.

Ваклинов, Ст. Археология. Общ курс. Част първа. Праистория и античност. С., 1973.

Ваклинов, Ст. Формиране на старобългарската култура. София, 1977.

Ваклинова, М. Преславският дворец (Главните дворцови постройки през столичния период). В: Историко-археологически изследвания в памет на проф. д-р Станчо Ваклинов. В. Търново, 1994.

Ваклинова, М. Преславският дворец след Станчо Ваклинов. – В: Проф. д.и.н. Станчо Ваклинов и средновековната българска архитектура. В. Търново, 2005.

- Василева, Д.**, Големият дворец в Плиска (архитектура и реконструкция). В: Сб. В памет на проф. Ст. Ваклинов. София, 1984.
- Василева, Д.** Дворцовият комплекс на Велики Преслав. – ИБИД, 37, 1985.
- Вачева, Кр.** За терминологията на строителните техники през античността. – Археология, 1979, 1, 1-10.
- Велков, В.** Градът в Тракия и Дакия през Късната античност. София, 1959.
- Велков, В.** Робството в Тракия и Мизия през античността. София, 1967.
- Велков, В.** Градът в Тракия през I хил. пр. н. е. – Сборник в чест на проф. д-р Христо Гандев. София, 1985.
- Велков, В.** Тракийският град Кабиле. В: Сб. Тракийската култура през елинистическата епоха в Казанлъшкия край. Казанлък, 1991, 144-151.
- Венедиков, Ив.** Панагюрското златно съкровище. София, 1961.
- Венедиков, Ив.**, Преслав преди да стане столица. В: Преслав, 1. София, 1968.
- Венедиков, Ив.** Вълчитрънското съкровище. – Изкуство, 1975, 3-4.
- Венедиков, Ив.** Тракийското съкровище от Летница. София, 1996.
- Венедиков, Ив., Т. Герасимов.** Тракийското изкуство. София, 1973.
- Вернер, Й.** Погребалната находка от Малая Першчепина и Кубрат, хан на българите. София, 1988.
- Въжарова, Ж.** Славянски и славянобългарски селища в българските земи от края на VI-XI в. София, 1965.
- Въжарова, Ж.** Славяни и прабългари (по данни от некрополите от VI-XI в. от територията на България). София, 1976.
- Вълева, Ю.** Тракийски и македонски монументални гробници. – Проблеми на изкуството, 1994, 3, 55-62.
- Вълева, Ю.** Архитектурната украса на Свещарската гробница и строителната традиция на гръцката ойкумене. – *Thracia Antiqua*, 10 (In memoriam prof. Dr. Georgi Mihailov), Serdicae, 1996, 205-217.
- Гацов, Ив. и др.** Началото. С., 1994.
- Гацов, Ив. и др.** Човекът зад находките. Археологията днес и утре. С., 1997.
- Генчева, Е.** Първият военен лагер в Нове, провинция Мизия (Северна България). София-Варшава, 2002.
- Георгиев, Г. / Н. Я. Мерперт / Р. Катинчаров / Д. Димитров.** Езеро. Раннобронзовото селище. Издателство на БАН, София, 1979.
- Георгиев, П.** Строителната история на Малкия дворец в Плиска. В: Сб. в памет на проф. Ст. Ваклинов. София, 1984.
- Георгиев, П.** За първоначалното седалище на българската архиепископия. В: Средновековна България и Черноморието. Варна, 1980.
- Георгиев, П.** Землените укрепления на Абоба-Плиска. В: Плиска-Преслав, 8, 2000, 19-31.
- Георгиев, П., Я. Димитров.** Проучвания на Дървеното укрепление в Плиска през 2004 г. – Археология, 3-4, 2004.
- Георгиева, Р., Т. Спиридонов, М. Рехо.** Етнология на траките. София, 1999.
- Гергова, Д.** Постигания и проблеми в проучванията на ранножелязната епоха в Тракия. – Археология, 1986, 3.
- Б. Геров.** Северната граница на провинция Тракия. – ИАИ XVII, 1950, 11-29.
- Б. Геров.** Проучвания върху западнотракийските земи през римско време. – ГСУ ФФ LIV, 1959-1960, 3, 154-407.
- Б. Геров.** Проучване на западнотракийските земи през римско време. Т. 2. София, 1967.
- Б. Геров.** Проучване на западнотракийските земи през римско време. Т. 3. София, 1969.
- Геров, Б.** Земевладението в римска Тракия и Мизия (I – III в.). – ГСУ ФКНФ, 72, 2, 1977

- Геров, Б.** Романизмът между Дунава и Балкана от Хадриан до Константин Велики. Ч. 1 – 2. – ГСУ ФФ, 47, 1951; 48, 1952.
- Гетов, Л.** Погребални обичаи и гробни съоръжения у траките през римската епоха (I-IV в.). – Археология 12 (1970), № 1, 1–11.
- Гочева, Зл.** Завещано от траките. Велико Търново, 1997.
- Гълъбов, Ив.** Несебър и неговите паметници. С., 1959.
- Гюзелев, В.** Отново за столиците на средновековна България. В: Сб. в чест на проф. В. Бешевлиев. В. Търново, 1993.
- Данов, Хр.** Из древната икономическа история на Западното Черноморие до установяване на римското владичество. – ИАИ 12, 1938, 185-258.
- Данов, Хр.** Западният бряг на Черно море в древността. С., 1947.
- Данов, Хр.** Към въпроса за проникването на траките в гръцките колонии по западния бряг на Черно море. Сб. К. Шкорпил. С., 1961, 201-208.
- Данов, Хр.** Характер и значение на гръцката колонизация по западния бряг на Черно море. – Археология, 1969, 1, 13-21.
- Данов, Хр.** Древна Тракия. София, 1969.
- Данов, Хр.** Тракийско изворознание. Велико Търново, 1998.
- Делев, П.** Тракийският град при Свещари – една възможност за историческа идентификация. – In: Terra Antiqua Balcanica, 4, 1990, 97-109.
- Дечев, Д.** Принос към историята на западнопонтиските градове. – ИАИ 17, 1950, 59-69.
- Димитров, Б., А. Орачев.** Пристанищната система по западнопонтиското крайбрежие (средата на II-I хил. пр. н. е.). – Археология, 1982, 1, 1-11.
- Джамбов, Ив.** Замъкът в средновековна България. Традиции и влияния. – Археология, 3, 1992.
- Димитров, Д. Ил.** Прабългарите по Северното и Западното Черноморие. Варна, 1982.
- Димитров, Д. П.** Тракийският град Севтополис. В: Сб. Севтополис, I, София 1984, 11-17.
- Димитров, Д. П., М. Чичикова.** Силистренската гробница. С., 1986.
- Димитров, Хр.** Аулите на ранносредновековна България VII-IX в. – ИПр, 2, 1985.
- Димитрова, А.** Развитие и стилови особености на ювелирното изкуство в Тракия и Мизия през I – III в. – Проблеми на изкуството 3, 1982, 33-39.
- Димитрова-Милчева, А.** Антични геме и камеи от Националния Археологически музей в София. София, 1980.
- Димова, В. и др.** Средновековният Червен. Т. 1 С., 1985.
- Димова, В.** Църквите в България през XIII-XIV век. София, 2008.
- Динчев, В.** Римските вили в днешната българска територия. С., 1997.
- Долмова, М.,** За укрепителната система на крепостта Трапезица (предварително съобщение). – Археология, 3, 1995.
- Долмова, М.** Археологически проучвания на Царевец. В. Търново, 2007.
- Долмова, М.** Трапезица в светлината на археологическите проучвания. В. Търново, 2008.
- Домарадски, М.** Келтите на Балканския полуостров IV – I в. пр. н. е. София, 1984.
- Дончева, Ст.** Базиликите от Първото българско царство. Шумен, 2003.
- Дончева-Петкова, Л.,** Българската битова керамика през ранното средновековие. С. 1977.
- Иванов, Ив.** Съкровищата на Варненския халколитен некропол. С., 1978.
- Иванов, Ив., М. Аврамова.** Варненски некропол. София, 1997.
- Иванов, Р.** Долнодунавската укрепителна система между Дортикум и Дуросторум от Август до Маврикий. София, 1999.
- Иванов, Р., Г. Атанасов, П. Донеvски.** Античният Дуросторум. История на Силистра, Том I, 2006.

- Иванов, Т.** Водоснабдяване и канализация на градовете от римската и късноантичната епоха в България. – Археология, 1967, 3, 15-26.
- Иванов, Т.** Градоустройството през римската и късноантичната епоха в България. – Археология, 1967, 4, 10-29.
- Иванов Т.** За планировката и архитектурата на лагерите през римската императорска епоха. – МПК 1973, № 3, 5–11.
- Иванов, Т., Р. Иванов.** Никополис ад Иструм. т. I, София 1994.
- Иванов, Т., Р. Иванов.** Улпия Ескус. Римски и ранновизантийски град. т. I, София, 1998.
- Иванов, Т.** Развитие на римската укрепителна система. В: Абритус, том I. София, 1981, 183-213.
- Иванова, М.** Форма и композиция в античната архитектура – Рим. С., 1978.
- Иванова, Св.** Градовете в българските земи през XV в. В: Българският петнадесети век. Издателство на Народна библиотека „Св.св.Кирил и Методий“, София, 1993, 53-65.
- Извори за историята на Тракия и траките.** Т. 1. София, 1981; Т. 2. София, 2002
- История на България.** Т. I. София, 1979
- История на българското изобразително изкуство.** София, 1976.
- Кабакчиева, Г.** Oescus. Castra Oescensia. Ранноримски военен лагер при устието на Искър. София, 2000.
- Сб. Кабиле.** Том I и II. Издателство на БАН, София, 1982, 1991г.
- Калчев, Кр.** Гробни съоръжения и погребален ритуал в южния некропол на Августа Траяна (II-III в.). – ИМЮИБ, 1984, VII.
- Кацаров, Г., Дечев, Д.** Извори за старата история и география на Тракия и Македония. София, 1949.
- Кацарова, В.** Пауталия и нейната територия през I – VI в. София, 2005.
- Кесякова, Е.** Филипопол през римската епоха. София, 1999.
- Кил, М.** Хора и селища в България през османския период. София, 2005.
- Китов, Г.** Тракийската гробница-мавзолей при гр. Стрелча. – Векове, 1977, 1.
- Китов, Г.** Тракийски династичен некропол Шипка-Шейново, Казанлъшко. – Епохи, 1994, 2, 16-30.
- Китов, Г.** Тракийски гробнично-култов комплекс в могилата Оструша край Шипка. – Проблеми на изкуството, 1994, 4.
- Китов, Г.** Могилата Голяма Арсеналка (Монументална тракийска куполна гробница в некропола Шипка – Шейново). – Археология, 1996, 4, 31-42.
- Китов, Г.** Сашова могила (Монументална неограбена тракийска гробница между Шипка и Ясеново). – Археология, 1996, 2- 3, 9-22.
- Китов, Г.** Славчова могила край с. Розово, Казанлъшко (Монументална тракийска гробница). – Археология, 1996, 1, 1-9.
- Китов, Г.** Новооткрити тракийски династични гробници в Казанлъшко. – Епохи, 1996, 1, 4-25.
- Китов, Г.** Форма, съдържание и предназначение на тракийските могили. – Старини, 1999, 1, 47-56.
- Китов, Г.** Амфората – ритон и произходът на Панагюрското съкровище. – Анали, 1999, 1-4, 12-34.
- Китов, Г.** Панагюрското златно съкровище отблизо. – Анали, 2000, 1-2, 4-16.
- Китов, Г.** Александровската гробница. – Анали, 2002, 1, 50-81.
- Китов, Г.** Александрово – гробница – мавзолей със стенописи. – Проблеми на изкуството, 2002, 1, 15-17.
- Китов, Г.** Тракийски култов комплекс в Старосел. Варна, 2002.
- Китов, Г., Агре Д.** Въведение в тракийската археология. София, 2002.
- Колева, М.** Римска идеална скулптура от България. София, 2017.
- Костова, Р.** Манастирът в Тузлалъка, Преслав: нов поглед. – Археология, 2, 2002, 13-25.

Костова, Р. Още веднъж за Кръглата църква и т. нар. родов манастир в Преслав. В: *Studia protobulgarica et mediaevalia europensia*. В чест на чл. кор. проф. Веселин Бешевлиев. София, 2003, 284-303.

Кузев, А., В. Гюзелев. Български средновековни градове и крепости. Т. 1. Варна, 1981.

Курта, Ф. Създаването на славяните. История и археология на Долнодунавския регион около 500-700 г. С., 2009.

Лазаров, М. Потъналите селища по западното Черноморие в контекста на Понтийската и средиземноморската археология. – История, 1996, 1, 48-64.

Лешаков, Кр. Изследвания върху бронзовата епоха в Тракия. ГСУ, 84-85, 1992, 5-98.

Мавродинов, Н. Старобългарското изкуство. Т. I. София, 1959.

Мавродинов, Н. Старобългарското изкуство. Т. II. София, 1966.

Мавродинов, Н. Базиликата в Плиска и българският дворцов церемониал. — ИАИ, 13, 1939.

Мавродинова, Л. Стенната живопис в България до края на XIV в. София, 1995.

Маджаров, К. Диоклецианопол. С., 1993.

Маджаров, М. Римски пътища в България. Принос в развитието на римската пътна система в провинциите Мизия и Тракия. В. Търново, 2009.

Маразов, Ив. Митология на златото. С., 1994.

Маразов, Ив. Мит, ритуал и изкуство у траките. София, 1992.

Маразов, Ив. Рогозенското съкровище. София, 1996.

Миков, В. Произход на куполните гробници в Тракия. – ИАИ, 1955, XIX, 15-48.

Мирчев, М. Паметници на гробничната архитектура в Одесос и неговата околност. В: Сб. Изследвания в чест на акад. Д. Дечев. С., 1958.

Мирчев, М. За античните храмове в Одесос. – ИНМВ 3, 1967, 21-37.

Мирчев, М., Г. Тончева, Д. Димитров. Бизоне – Карвуна. – ИВАД 13, 1962, 21-41.

Михайлов, Г. Траките. София, 1972

Миятев, Кр., Кръглата църква в Преслав. София, 1932.

Миятев, Кр., Преславската керамика. София, 1936.

Миятев, Кр., Крумовият дворец и други новооткрити постройки в Плиска. — Известия на Археологическия институт (ИАИ), 14, 1940-42.

Миятев, Кр. Архитектурата на средновековна България. София, 1965.

Миятев Кр. и др. Дворецът на българските царе през Втората българска държава. История на проучванията, архитектура, културни пластове преди изграждането на Двореца. В: Царевград Търнов. Т.1. София, 1973.

Нешева, В., Богозиданият град Мелник. София, 2008.

Николов, В. (ред. и състав.) Тракия и съседните райони през неолита и халколита. София, 2000.

Николов, В. Култура и изкуство на праисторическа Тракия. Пловдив, 2006.

Николов, В. Сол и злато: Провадия-солницата и Варненския халколитен некропол. – Археология, 1, 2010.

Николова, Я. По някои проблеми на материалната култура на средновековна България XII-XIV в. В. Търново, 1982.

Овчаров, Д. Въведение в прабългарската култура. София, 2002.

Овчаров, Д. Ранновизантийска култура по българските земи (IV-VI век). С., 2008.

Овчаров, Д. Архитектура и декорация на старохристиянските гробници в нашите земи. – Археология, 4, 1977, 20-30.

Овчаров, Т., За топографията и архитектурния облик на средновековния Търновград XII-XIV в. В: Търновска книжовна школа, 2. София, 1980.

Овчаров, Т. Материална култура на Второто българско царство. В. Търново, 1994.

Панайотов, Ив. За хронологията и периодизацията на бронзовата епоха в българските земи. – Исторически преглед, 1975, 6, 24-46.

Панайотов, Ив. Тракия през бронзовата епоха. – Тракия, 1976, 3, 21-33.

- Панайотов, Ив.** Ямната култура в българските земи. – РП XXI, С., 1989.
- Панайотов, Ив., Д. Вълчева.** Археологически култури от късната бронзова епоха в българските земи. – Векове, 1989, 1, 5-16.
- Панайотова, Кр.** Погребални обреди и гробни съоръжения в гръцките колонии по българското Черноморие, VI-I в. Пр.н.е. Автореферат на дисертация. С., 1989.
- Панайотова, Кр.** Некрополът на Аполония Понтика в местността Калфата. – Археология, 1998, 3-4, 11-24.
- Петрунова, Б.** Ранни паметници на османската култова архитектура в българските земи. София, 2005.
- Попов, Ат.,** Градоустройство и архитектурен облик на Търновград XII-XIV в.–В: Царствуващият град Търнов, София, 1985.
- Попов, Ат.,** Укрепената владетелска резиденция в средновековния град в днешните български земи (XII-XIV в.) – възникване и развитие. – В: Приноси към българската археология, VI. София, 2009.
- Попов, Д.** Тракология. София, 1999.
- Попов, Хр.** Урбанизация във вътрешните райони на Тракия и Илирия през VI – I век преди Христа. София, 2002.
- Попова-Мороз, В.** Старохристиянски мозайки в България. – Изкуство, 7, 1973, 25-29.
- Попова-Мороз, В.** 24 древни мозайки от България.С., 1987.
- Попова-Мороз, В.** Силистренската гробница и Късноконстантиновата епоха. – Проблеми на изкуството, 1, 1991, 42-64.
- Поселищен живот в Тракия.** Т. I, II, III, 1982, 1994.
- Рабовянов, Д.** Извънстоличните каменни крепости на Първото българско царство (IX-началото на XI век). С., 2011.
- Рашев, Р.,** Старобългарските укрепления на Долни Дунав VII-XI в. Варна, 1982.
- Рашев, Р.,** Плисковският аул. В: Плиска-Преслав, 7. София, 1995.
- Рашев, Р.** Прабългарите и българското ханство на Дунав. София, 2001.
- Рашев, Р.,** Българската езическа култура VII-IX в. София, 2008.
- Рашев, Р.** Прабългарите през V-VII в. С., 2004, 2006, 2007.
- Рашев, Р., Я. Димитров,** Плиска. 100 години археологически разкопки. Шумен, 1999.
- Римски и ранновизантийски градове в България** (съст и ред. Р. Иванов), I-III, София, 2002-2008.
- Робов, М.,** Допълнителната укрепителна система на средновековния Търнов. – Археология, 4, 1988.
- Русева, М.** Тракийска гробнична архитектура в българските земи през V-III в. пр.н.е., изд. „Я“, Ямбол, 2002.
- Русева-Слокоска, Л.** Пауталия. Т. I, С. 1989.
- Селищна могила Юнаците.** Том I. История на проучванията. Обща стратиграфия. Пласт А. С., 1995.
- Седдика.** I, II, 1964. 1989.
- Средновековният замък в българските земи XII-XIV в.** Сб. Сопот, 1987.
- Стайнова, М.** Османските изкуства на Балканите XV–XVIII в. София, 1995.
- Станилов, Ст.** Славяните в Първото царство. София, 2002.
- Станилов, Ст.** Българската монархия през Средните векове. София, 2003.
- Станилов, Ст.** Художественият метал на българското ханство на Дунав (7-9 век). С., 2006.
- Станилов, Ст.** Втората огърлица в Преславското съкровище София, 2019.
- Станчев, Ст., Ст. Иванов,** Некрополът до Нови Пазар. София, 1959.
- Стоянов, Т.** Гетската столица при Сборяново – проучвания, резултати, исторически проекции, част I. – История, 1996, 5-6; част II – История, 1997, 1-2.
- Стоянов, Т.** Тракийският град в Сборяново. С., 2000.
- Табакова, Г., Л. Гетов.** Тракийската гробница при Казанлък. С., 1983.

- Тачева, М.** История на българските земи в древността през елинистическата и римска епоха. София, 1987; София – Смолян, 1997.
- Тачева-Хитова, М.** История на източните култове в Долна Мизия и Тракия, V в. пр. н.е. – IV в. от н.е. С., 1982.
- Тодоров, Н.** Градът в българските земи през XV-XIX в. В: Архитектурата на българското Възраждане. С., 1975, 9-26.
- Тодорова, Х.** Каменномедната епоха в България. София, 1986.
- Тодорова, Х., Вайсов, Ив.** Новокаменната епоха в България. София, 1994.
- Тодорова, Х., М. Аврамова.** Праисторическо изкуство в България. С., 1982.
- Тонев, Л.** Градоустройството по българските земи през античността. София, 1995.
- Тончева, Г.** Скулптурата в Одесос от V-I пр.н.е. – ИНМВ 5, 1969, 3-45.
- Топалилов, И.** Римският Филипопол. 1. Топография, градоустройство и архитектура. Велико Търново, 2012.
- Тотев, Т.** Преславската керамична икона. С., 1988.
- Тотев, Т.** Преславското съкровище. Шумен, 1993.
- Тотев, Т.** Старобългарските манастири в светлината на археологическите разкопки и проучвания. – Старобългарска литература, 22, 1990.
- Тотев, К.** Царската църква "Св. 40 мъченици" и манастирът Великата лавра в Търновград (Резултати от последните археологически разкопки). – Археология, 2001, 1-2.
- Тотев, К. и др.,** Археологически проучвания на средновековния град Трапезица. Сектор Север, I. В. Търново, 2011.
- Фол, Ал.** Тракия и Балканите през ранноелинистическата епоха. София, 1975.
- Фол, Ал.** История на българските земи в древността до края на III в. пр. Хр. София, 1981; Второ издание: София, 1997.
- Харбова, М.** Укрепеният български средновековен град XIII-XIV в. С., 1979.
- Христоматия по тракология.** Том 1. София, 1989; Том 2. София, 1998
- Цветкова, Б.** Проучвания на градското стопанство през XV-XVI век. С., 1972.
- Църов, Ив.** Акведуктите по българските земи (II-IV век). Велико Търново: Абагар, 2017.
- Чангова, Й.** Тракийското поселение на хълма Кракра. В: Перник, том I. София, 1981.
- Чангова, Й.** Българският средновековен град и градовете в Югоизточна Европа. В: България в света древността до наши дни. Т. 1. София, 1979.
- Чанева-Дечевска, Н.** Църковната архитектура на Първата българска държава. София, 1984.
- Чанева-Дечевска, Н.** Църковната архитектура в България XI-XIV в. С. 1988.
- Чанева-Дечевска, Н.** Раннохристиянската архитектура в България IV-VI в. София, 1999.
- Чичикова, М.** Поселищното развитие в Тракия през I хил. пр. н. е. В: Първи конгрес на Българското историческо дружество. София, 1972, 327-333.
- Чичикова, М.** Проучвания на тракийската култура през старата желязна епоха. – Археология, 1974, 4, 19-27.
- Чичикова, М.** Тракийският град (по археологически данни). – Годишник на Софийския университет, Исторически факултет (ГСУ, ИФ), 77, кн. 2 (= Terra Antiqua Balcanica, II. Сборник в чест на Христо Данов). София, 1985, 85-93.
- Чичикова, М.** Свещарската гробница – архитектура и декорация. – Terra antiqua Balcanica, III. София, 1988, 125-143.
- Чичикова, М.** Нови наблюдения върху градоустройството и архитектурата на Севтополис. В: Тракийската култура през елинистическата епоха в Казанлъшкия край. Казанлък, 1991, 60-68.
- Чобанов, Т.** Свещените дворци на българските канове. С., 2008.
- Юркова, Й.** Монетите на тракийските племена и владетели. Т. 1. София, 1992.

Andrews, Sm. Greek cities on the western coast of the Black Sea: Orgame, Histria, Tomis, and Kallatis (7th to 1st century BCE)" (2010). Graduate Theses and Dissertations. 11712. <https://lib.dr.iastate.edu/etd/11712>

Higgins, R. Greek and Roman Jewellery. London, 1980.

Nessebre, I, S. 1966.

Oggenova-Marinova, L. Mesambria et le monde Thrace entre le VII et le V siècles av.n.e. – Thracia Pontica 3, 1986, 238-244.

Panayotov, Iv. Zur Chronologie und Periodisierung der Bronzezeit in den heutigen bulgarischen Gebieten. Thracia 9, 1989, 74-103.

Panayotov, Iv. Bronze Rapiers, Swords and Double Axes from Bulgaria. – Thracia, 5, 1980, 178–179.

Ruseva-Slokoska, L. Roman jewellery. A collection of the National Archaeological museum – Sofia. Sofia, 1991.

Tabula Imperii Romani, K-35/2-Philippopolis, (ed. R. Ivanov). Sofia, 2012.

Vagalinski, L., N. Sharankov, S. Torbatov (eds.). The Lower Danube Roman Limes (1st - 6th c. AD). Sofia, 2012.

Velkov, V. Mesambria Pontica. – Xenia 16, 1985, 29-50.